

ומני מתניתין? — הננייה היא, המתיר להשהות קדירה על כירה שאינה גרופה.

דתניא: חנניה אומר: כל מאכל שהוא כבר מבושל כמאכל בן דרוסאי, — [על שם ליסטים הנקרא "בן דרוסאי" שהיה מיסתפק בבישול חלקין], מותר לשהותו מערב שבת על גבי כירה, אף על פי שאינו גרוף ואינו

קטוב. (11)

או דילמא, מה ששנינו "לא יתן עד שיגרוף" הכוונה היא, שאפילו לא ישהה את התבשיל על גבי האש מערב שבת. ולפי זה, משנתנו, בנידון האם מותר לשהות, תנן, וביחס לשהיה נאמר במשנה, אי גרוף וקטוב, אין, מותר להשהות על הכירה קדירה. אי לא, לא.

להחמיר במקום שאינו צריך כל כך. וראה במשנ"ב [עג]. וראה עוד באורחות שבת [פרק שני הערה צו] בדין נותן מערב שבת על אש קטנה שלא תרתיח עד שבת, האם הולכים אחר האש, ואסור, או שמא מאחר ואם ירצה יוכל להגדיל האש ולהרתיח קודם שבת, הרי זה מותר.

והר"ן חולק על דברי הרא"ש והתוס', שכן בית שמאי אוסרים להחזיר מערב שבת, לשיטתם שאסור להתחיל מלאכה קודם כניסת השבת, אבל לבית הלל האיסור חזרה באינה גרופה הוא רק בשבת.

11. א. בדברי חנניא ישנם שני חידושים. א. דבר מבושל מותר להשהותו על גבי כירה שאינה גרופה. ב. תבשיל שנתבשל רק כמאכל בן דרוסאי נקרא מבושל.

בטעמו של חנניא מצינו ב' טעמים בראשונים. מדברי הרא"ש בשם גאון משמע שלא חששו במבושל כמאב"ד שמא יחתה, מפני שמכאן ואילך יתבשל מאליו. ובר"ן משמע, כיון שהוא מבושל באופן שאפשר לאוכלו, הרי הוא מסיח דעתו ממנו.

ויש לדון, במה נחלקו רבנן על חנניא. מדברי התוס' [ד"ה חמין] מבואר שרבנן מודים שדבר מבושל כמאכל בן דרוסאי הוא כבר מבושל מן התורה, אלא שחששו בין במבושל כמאב"ד ובין במבושל כל צרכו שלא להשהות על כירה שאינה גרופה שמא יחתה או מיחזי כמבשל. וכך

היא דעת הרמב"ן והרשב"א להלן [מ ב]. אבל מדברי הרמב"ם [ט ג] ורוב הראשונים [הביאים הבה"ל שיח ד"ה אפילון] עולה שחכמים חולקים גם בדין בישול כמאכל בן דרוסאי, ולשיטתם יש בזה בישול מן התורה.

ב. הראשונים הקשו, מדוע לא הביאה הגמרא צד שלישי, שמא המשנה מדברת על דבר שהוא פחות ממאכל בן דרוסאי, ומותר להשהותו על כירה שאינה גרופה שכן לא הונח בשבת עצמה, ודלא כחנניא שהתיר רק ממאכל בן דרוסאי, ורק בדין חזרה הצריכה המשנה גריפה וקטימה.

ותירץ הריטב"א שבפחות ממאכל בן דרוסאי פשוט שאסור להחזיר אפילו על כירה גרופה, שכן הוא מבשל ממש בשבת, וכשם שהחזרה היא לכל הפחות ממאכל בן דרוסאי, כך שהייה מותרת רק מכאן ואילך.

ובשיטה להר"ן דחה, שהרי לפי הצד שמשנתנו לשהות תנן, אזי מותר לשהות על כירה גרופה אפילו פחות ממאב"ד ואילו להחזיר מותר רק ממאב"ד ואילך. ואם כן הוא הדין למאן דאמר להחזיר תנן, אזי מותר להשהות על כירה שאינה גרופה אפילו בפחות ממאב"ד, ולענין חזרה מותר רק ממאב"ד על כירה גרופה. והביא בשם הרא"ה שתירץ שלא מצינו תנא החולק על חנניא, ועל כן אין להוסיף מחלוקת. ועי"ש. ומתוך דברי הר"ן מבואר שמותר להשהות על כירה גרופה תבשיל שלא הגיע למאכל בן דרוסאי.